

4705 3. Beh. af Forst. t. Finanslov f. Finansaaet fra 1. April 1873 til 31. Marts 1874. 4706

Ministeriums politiske Ledestjerne. Vi fra vor Side have vort Program, men jeg kan egentlig ikke tænke mig noget andet Program for det ærede Ministerium end det, at det ikke vil vort Program. Det er i denne Uoverensstemmelse, at Udsæden til de ufrugtbare Aar ligger, som det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgfreds (Echjöring) før saa træffende skilbrede; kun Skade, at han ikke af sin Skilbring tog Anledning til at stemme imod Finansloven. Det forekommer mig, at denne hans Stemmegivning, endog efter hans Udtalelser maa forpøge Aarets Misæret. Det ærede Ministeriums Stilling er mig alligevel meget forklarlig. Jeg har fra denne Plads set alle Grundlovsministerier gjøre deres Indtræden gennem hin excellentes Dyr. Der har været et stort Antal og en Mangfoldighed af Personer, men et Systemstykke har været meget sjældent, og siden 1854, da det Ministerium traadte ind her i Salen, hvori den ærede nuværende Kultusminister blev Sjælen, har jeg, hvad den andre Politik angaar, ikke set nogen Systemforandring, i al Fald med Undtagelse af Kottwitzs kortvarige Regjeringstid. Det System, som har været fulgt siden 1854, har imidlertid været betegnende. Jeg behøver blot i den Henseende at minde om Mærkedagene den 2den Oktober 1855, Rigsraadets Fødselsdag; den 18de November 1863, Fællesforfatningens Marsdag, og nu senest Grundlovsdagen den 28de Juli 1866. Det forekommer mig, at man ikke kan være i Tvivl om, hvilket Kompas der har ledet disse forskellige Ministerier; det har bestandig været et Kompas, der viste bort fra Grundloven af 1849. Det er blevet sagt, at Hensigten blot var at ændre Valgloven af 1849, men det er for Dvrigt betegnende i den Henseende, at nogle af de Mand, der have været ledende ved de forskellige Grundloves Givelse, senere have aabenbaret os, at man allerede i 1855, ved Rigsraadets Indstiftelse tilføjede at bestjære Valgretten af 1849, og at man endnu mere tilføjede dette ved Fællesforfatningen af 1863. Hvad vi nu i denne Session fornemmer, er, at Valgrettens Indskrænkning, har ført os til et grundlovsmaasigt Maskineri, som stemmer op for Rigsdagens Virksomhed. Det er nu blevet kundbart, at de Ændringer, som Valgloven er undergaaet, og som nu ere blevne til Grundlov, medfører en Modfatning mellem Tingene og en Stilling for Ministeriet, som gjør, at vi her Intet ere i Stand til at udrette. For en Maaned siden fremhævede jeg under Adressedebatten, at det ikke blot var Folkethinget, som blev hæmmet i sin Virksomhed paa Grund af Ministeriets Umedgjørlighed, men at

Landstthinget var ligesaa ufrugtbart, og det ærede Medlem for Thisted har formentlig ogsaa indbefattet dette og dets Virksomhed under Aarets gamle Ufrugtbarehed. Efterat Rigsdagen har været samlet i omtrent 5 Maaned, have vi ikke endnu faaet et eneste Lovforslag af nogen som helst Betydning oversendt fra Landstthinget til Folkethinget, skjøndt vi herfra have sendt nogle, som dog ikke have været ganske ubetydelige, til Landstthinget. Jeg siger, at dette viser sig, at Lovgivningens Maskineri — og det er for Lovgivningens Skyld, at vi sidde her — er gaaet istaa, og det er derfor jeg tror, at burde stemme imod Finansloven, thi jeg kan ikke ønske, at denne Tilstand fortsættes. Jeg tror, det er paa Tide, at prøve det Nødmiddel, som en Forkastelse af Finansloven lovlig giver Folkethinget i Hænde, for at se, om der ikke skulde være en Mulighed for, enten at faae et andet Folkething, som det ærede Ministerium kunde regjere med, eller som det kunde faae til at arbejde med sig, eller ogsaa at faae et andet Ministerium, som Folkethinget kunde arbejde med. Det er Nødvendigheden af at faae et af disse Forsøg prøvet, som bringer mig til at stemme imod Finansloven. Statenegtelser er givet Folkethinget, og dersom denne Ret ikke var givet os, havde vistnok Grundloven af 1866, ligesaa lidt som Grundloven af 1849, nogen synderlig Betydning. Hvorfor skulde man ikke bruge det Mittel, som er givet os til at fremme en saadan Tilstand, som vi anse for at være nødvendig? Saalænge det System, jeg har betegnet gennem Mærkedagene, var i Flertal, underkastede vi os fuldstændig og volig de Afstemninger og Vedtægter, som bleve truffet af Flertallet; men det forekommer mig, at Villighed maa medføre, at man nu begynder at tage et parlamentarisk Hensyn. Den ærede Finansministers Henvisning til England kunde jo være høist interessant, men nogen sand Betydning for de danske Forhold har den ganske vist ikke, al den Stund der er en himmelvid Forskjel imellem den engelske Forfatning og den danske, og al den Stund den engelske Forfatning favner det brede demokratiske Grundlag, som den danske Forfatning har i den almindelige Valgret, hvilken giver Folkethinget og dets nuværende Flertal dets Præg. Jeg veed ikke rigtig, hvad den ærede Finansminister mente med, at der skulde 600 Aar til en parlamentarisk Udvikling. Skulde vi da i al Fald ikke prøve at begynde derpaa nu? Da maa vore Efterkommere om 600 Aar se, hvorledes det er gaaet i den Tid. Der maa dog gjøres en Begyndelse, thi Meningen kan vel ikke være den, at